

• XI. ZDROWIE I OPIEKA SPOŁECZNA

XI.1. Zdrowie

● XI.1.1. LECZNICTWO OTWARTE – OPIEKA AMBULATORYJNA

Ambulatoryjne usługi medyczne wykonują przede wszystkim niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, indywidualne lub grupowe (specjalistyczne) praktyki lekarskie oraz poradnie przyszpitalne. Świadczenia te udzielane są na podstawie umów z Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ). Niezależnie od powyższych jednostek w Mieście działa szereg prywatnych gabinetów lekarskich, głównie specjalistycznych, które nie miały w 2006 r. zawartych umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, przysługujących osobom objętym powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym w NFZ (tzw. kontrakty).

Wszystkie podmioty, świadczące usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej w ramach umów z NFZ na terenie Miasta Krakowa, zabezpieczają opiekę ambulatoryjną w godzinach nocnych i w dni świąteczne poprzez dyżury własne lub zlecone innym zakładom opieki zdrowotnej (pełna informacja na ten temat winna znajdować się w widocznym miejscu na terenie jednostki). Ponadto, pod numerem Całodobowej Informacji Medycznej (012 61-22-40) pacjent może uzyskać informację, gdzie udzielone mogą być świadczenia ambulatoryjne w porze nocnej, niedziele i święta. Pod tym telefonem można uzyskać także szereg innych informacji dotyczących m. in. rodzajów świadczeń zdrowotnych świadczonych przez jednostki systemu zdrowotnego działające na terenie Miasta Krakowa, programów zdrowotnych i ich realizatorów, miejscach pobytu chorych zabieranych przez karetki pogotowia, aptekach dyżurnych oraz o placówkach pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Tabela XI.1

● Ilość placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2003-2006

	2003	2004	2005	2006
Liczba przychodni, ośrodków zdrowia i poradni i praktyk lekarskich ogółem	463	459	453	453
w tym:				
Liczba przychodni, ośrodków zdrowia i poradni w zakładach publicznych	46	42	30	30
Liczba przychodni, ośrodków zdrowia i poradni w zakładach niepublicznych	344	352	361	351
Liczba praktyk lekarskich	73	65	62	72

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Tabela XI.2

● Liczba porad udzielonych w poradniach specjalistycznych w latach 2005-2006

Nazwa poradni	Liczba porad	
	2005	2006
Chorób wewnętrznych – ogółem	973 941	1 030 968
w tym:		
Alergologiczna	120 572	126 031
Diabetologiczna	60 505	74 527
Nefrologiczna	30 924	26 334
Kardiologiczna	231 606	237 386
Medycyny nuklearnej	2 273	2 102
Innych specjalności zachowawczych – ogółem	881 294	936 656
w tym:		
Dermatologiczna	166 589	179 371
Neurologiczna	222 163	242 230
Onkologiczna	134 528	142 640
Rehabilitacyjna	120 206	131 917
Chorób zakaźnych	33 292	31 658
Opieki nad matką i dzieckiem – ogółem	433 552	462 871
w tym:		
Pediatryczna	21 284	22 420
Neonatologiczna	7 159	7 062
Ginekologiczno-położnicza	405 109	433 289
Zabiegowe – ogółem	1 134 121	1 214 472
w tym:		
Chirurgii ogólnej	241 744	263 890
Chirurgii onkologicznej	4 004	1 667
Urazowo-ortopedyczna	136 596	156 701
Okulistyczna	339 129	381 610
Otolaryngologiczna	263 534	264 179
Urologiczna	92 580	88 368
Stomatologiczne – ogółem	992 357	921 938
w tym:		
Ortodontyczne	88 308	80 699
Protetyki stomatologicznej	58 932	48 013
Chirurgii stomatologicznej	102 084	69 758

Źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

ZDROWIE I OPIEKA SPOŁECZNA

Tabela XI.3

● **Zatrudnienie podstawowego personelu medycznego w mieście Krakowie w 2006 r.**

	2006			
	Publiczne		Niepubliczne	
	pracujący ogółem	zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy	pracujący ogółem	zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy
Lekarze	3 136	2 028	3 034	507
w tym kobiety	1 695	1 114	1 803	364
Lekarze stomatolodzy	275	123	486	109
w tym kobiety	198	90	382	85
Farmaceuci	75	69	9	6
w tym kobiety	63	57	8	6
Analitycy medyczni	109	101	98	70
w tym kobiety	98	92	91	64
Inni zatrudnieni w pracowniach diagnostycznych	198	175	49	20
Mgr pielęgniarstwa	269	254	95	68
Mgr położnictwa	1	1	4	1
Mgr rehabilitacji	116	103	134	60
Mgr fizjoterapii	75	68	67	33
Technolodzy żywności i żywienia	9	9	3	1
Psycholodzy	198	148	185	50
Logopedzi	8	3	22	5
Personel techniczny	18	14	22	7
Pielęgniarki	4 256	4 061	1 620	957
Położne	487	481	257	101
Felczerzy	1	0	0	0
Technicy dentystyczni	37	27	30	19
Technicy farmaceutyczni	67	63	3	2
Technicy elektroniki medycznej	17	17	14	8
Technicy/laboranci analityki medycznej	177	156	107	79
Technicy/analitycy elektroradiologii	329	321	157	76
Technicy fizjoterapii	119	115	122	83
Technicy biomechaniki	1	1	2	0
Technicy masażyści	39	35	67	27
w tym niewidomi	19	18	28	12
Instruktorzy higieny	13	12	0	0
Instruktorzy terapii zajęciowej	26	25	10	2
Dietetycy (tylko z wykształceniem średnim)	163	163	18	12
Higienistki szkolne	0	0	49	32
Higienistki stomatologiczne	22	22	65	38
Asystentki stomatologiczne	0	0	115	56
Ortopedyści	6	6	6	3
Technicy ortopedzi	3	1	3	3
Opiekunki dziecięce	0	0	0	0
Ratownicy medyczni	209	154	4	2

Źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

● XI.1.2. STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA – LECZNICTWO ZAMKNIĘTE

W 2006 r. na terenie Miasta Krakowa działało 15 publicznych i 24 niepubliczne zakłady stacjonarnej opieki zdrowotnej.

Publiczne placówki opieki stacjonarnej obejmowały: 13 szpitali, 1 szpital psychiatryczny oraz 1 Zakład Opiekuńczo-Leczniczy.

Niepubliczne placówki opieki stacjonarnej obejmowały: 12 szpitali, 3 szpitale psychiatryczne, 8 zakładów opiekuńczo-leczniczych oraz 1 hospicjum.

Miasto Kraków jest organem prowadzącym dwie jednostki lecznictwa zamkniętego: Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza (SP ZOZ) oraz Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego SPZOZ, a także Zakład Opiekuńczo-Leczniczy przy ul. Wielickiej 267.

W 2006 r. na inwestycje i zakupy w jednostkach miejskich przeznaczono kwotę 13 700 000 zł, w tym:

- Szpital Specjalistyczny im. S. Żeromskiego: 6 394 000 zł;
- Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza: 5 656 000 zł;
- Zakład Opiekuńczo – Leczniczy: 1 650 000 zł.

Tabela XI.4

● Placówki lecznictwa zamkniętego miasta Krakowa w latach 2005-2006

Wyszczególnienie	Szpitale ogólne - publiczne				Szpital Specjalistyczny im. J. Babińskiego	
	ogółem		w tym miejskie ¹			
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Ilość ²	12	12	3	3	1	1
Ilość łóżek	5 240	5 078	1 171	1 132	826	816
Zatrudnienie ⁴						
Lekarze	1 717 ⁵	1 816 ⁵	326 ⁵	380 ⁵	66	69
Stomatolodzy	10 ⁵	10 ⁵	-	-	-	-
Pielęgniarki i położne	4 246 ⁵	4 076 ⁵	842 ⁵	823 ⁵	333	315
Ilość pacjentów ⁷	201 224	205 573	47 623	46 451	9 123	8 819
Średni okres pobytu w szpitalu	7,2	6,8	6,4	6,5	30,7	32,0

Wyszczególnienie	Zakłady ogólne niepubliczne		Zakłady psychiatryczne niepubliczne		Publiczne i niepubliczne zakłady opiekuńczo-lecznicze, hospicja	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Ilość ²	11	10	3	3	12 ³	12 ³
Ilość łóżek	288	291	123	109	875	905
Zatrudnienie ⁴						
Lekarze	89 ⁵	88 ⁵	1	2	60 ⁶	56 ⁶
Stomatolodzy	-	-	-	-	-	-
Pielęgniarki i położne	209 ⁵	205 ⁵	4	4	309 ⁶	338 ⁶
Ilość pacjentów ⁷	13 070	14 001	906	848	2 081	2 112
Średni okres pobytu w szpitalu	4,9	4,5	49,7	50,6	146,0	148,4

¹ Zakłady, których organem założycielskim jest Prezydent Miasta Krakowa

² Wykazano liczbę szpitali i zakładów opieki zdrowotnej z oddziałami szpitalnymi

³ W tym 1 zakład opiekuńczo-leczniczy psychiatryczny i 1 oddział hospicyjny

⁴ Pełnozatrudnieni na umowy o pracę w szpitalach jako jednostce organizacyjnej stan w dniu 31.XII

⁵ Łącznie z zatrudnionymi na umowy cywilno prawne w wymiarze nie mniejszym niż 40 godzin tygodniowo

⁶ Pracujący w osobach

⁷ Bez ruchu międzyoddziałowego.

ZDROWIE I OPIEKA SPOŁECZNA

Tabela XI.5

- Placówki lecznictwa zamkniętego miasta Krakowa – liczba łóżek i liczba miejsc dla noworodków i wcześniaków w 2006 r.

	Liczba łóżek	Liczba miejsc dla noworodków i wcześniaków ¹
Placówki publiczne		
Szpital Specjalistyczny im. J. Dietla	371	-
Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego	664	40
Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza	498	50
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera	642	16
Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II	505	-
Wojewódzki Szpital Okulistyczny	90	-
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika	125	-
Zakład Opiekuńczo-Lecniczy	370	-
Krakowskie Centrum Rehabilitacji	100	-
Uniwersytecki Szpital Dziecięcy	582	-
Szpital Uniwersytecki w Krakowie	1311	67
Centrum Onkologii Instytut im. M. Skłodowskiej	220	-
Szpital Specjalistyczny im. J. Babińskiego	816	-
Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ	427	-
Zakład Opieki Zdrowotnej MSWiA	196	25
Placówki niepubliczne		
Szpital Zakonu Bonifratrów im. św. Jana Granego	127	-
ZOZ „Centrum Medyczne - Nowa Huta” sp. z o.o.	25	-
NZOZ Szpital na Siemiradzkiego im. R. Czerniakowskiego	50	45
„Femina” Prywatne Centrum Diagnostyczno-Operacyjne Ginekologii i Położnictwa	11	8
Prywatna Klinika „SPES” Spółka z o.o. Kraków	10	8
Prywatny Szpital Położniczo-Ginekologiczny Sp. z o.o.	32	22
NZOZ Centrum Chirurgiczne Nowa Huta Sp. z o.o.	16	-
NZOZ Specjalistyczne Gabinety Lekarskie „Popiela”	0	-
NZOZ „Medicina” Sp. z o.o.	4	-
NZOZ „Ortopedyczno-Medyczny Ośrodek Chirurgii Rekonstrukcyjnej Narządu Ruchu”	7	-
NZOZ „Arka” Sp. z o.o.	0	-
„Szpital na Siemiradzkiego” 2 Ośrodek Diagnostyczno-Zabiegowy	9	-
Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny „Dom Monaru”	63	-
Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny dla Osób Uzależnionych od Środków Odurzających	15	-
Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny dla Osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby „Dom Gwan”	31	-
NZOZ Ośrodek Opieki Hospicyjnej TPCH Hospicjum	30	-
Zakład Usług Medyczno-Rehabilitacyjnych Zarządu Okręgowego PCK	30	-
NZOZ Zakład Opiekuńczo-Lecniczy „Czwórka”	80	-
„Neomedica” Sp. z o.o.	38	-
NZOZ „Viva-Med” Sp. z o.o.	70	-
Zakład Opiekuńczo-Lecniczy Zgromadzenia Sióstr Felicjanek	72	-
NZOZ „Dom-Med”	101	-
Zakład Opiekuńczo-Lecniczy „Serdeczna Troska” NZOZ	94	-
ZOZ „Centrum Medyczne - Nowa Huta” sp. z o.o.	40	-

Źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

¹ Na liczbę miejsc składa się liczba łóżeczek i inkubatorów

● XI.1.3. SYSTEM PAŃSTWOWEGO RATOWNICTWA MEDYCZNEGO – CENTRA POWIADAMIANIA RATUNKOWEGO

Centrum Ratownictwa Medycznego (CRM) było w 2006 r. finansowane przez Gminę ze środków przekazanych przez Starostę Powiatu Krakowskiego w wysokości 120 000 zł. Wśród zadań było wprowadzenie systemu GPS do zarządzania i kontroli logistycznej taboru samochodowego eksploatowanego w ramach CPR oraz tzw. wydatki pozapłacowe CPR ze środków przekazanych przez Wojewodę Małopolskiego w wysokości 122 000 zł.

W myśl ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym od 1 stycznia 2007 r. kompetencje, zakres, zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu (w tym działalności CPR) przejmuje Wojewoda małopolski.

Jednostkami systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (PRM) są szpitalne oddziały ratunkowe (SOR) oraz zespoły ratownictwa medycznego (karetki), do których zalicza się również lotnicze zespoły ratownictwa medycznego. Zespoły ratownictwa medycznego działać będą w ramach Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego (obszar byłych dzielnic Krakowa: Śródmieście, Krowodrza i Podgórze) oraz Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Żeromskiego w Krakowie (obszar byłej dzielnicy Nowa Huta). SPZOZ „Lotnicze Pogotowie Ratunkowe” na terenie całego kraju dysponuje 17 jednostkami, z których jedna umiejscowiona jest w Balicach i obsługuje całe województwo małopolskie (zasięg jej działania wynosi do 100 km; dysponuje jednym śmigłowcem ratowniczym). Jednostkami współpracującymi z Systemem PRM są służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w szczególności Policja i Państwowa Straż Pożarna.

Szpitale, w których w 2006 r. działały Szpitalne Oddziały Ratunkowe (SOR) to:

- Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera,
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej MSWiA,
- 5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ,
- Uniwersytecki Szpital Dziecięcy,
- Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza,
- Szpital Uniwersytecki i Krakowskie Pogotowie Ratunkowe (jedna jednostka, działająca na podstawie porozumienia).

Tabela XI.6

- **Przyjęcia pacjentów przez szpitale posiadające SOR z uwzględnieniem przypadków powodujących zagrożenie dla życia w 2006 r.**

Wyszczególnienie	Pacjenci w wieku	
	≤18 lat	>18 lat
Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego	15 398	49 537
Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza	4 066	33 102
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera	1 122	32 230
Uniwersytecki Szpital Dziecięcy	26 621	200
5 Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką	800	20 903
ZOZ MSWiA	1 205	19 383
Krakowskie Pogotowie Ratunkowe	1 659	31 408

Źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

● XI.1.4. PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA

Miasto Kraków podejmuje działania w kierunku przygotowania i wdrożenia programów profilaktycznych i prozdrowotnych realizowanych w ramach Programu *Zdrowy Kraków 2004-2006*.

Ogółem na realizację wszystkich zadań w ramach Programu przeznaczono kwotę w wysokości 2 841 200 zł, w tym:

- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej – 2 119 000 zł (w tym ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 150 000 zł),
- realizacja programów profilaktycznych ze środków Dzielnic Miasta Krakowa – 572 200 zł.

Tabela XI.7

● Programy profilaktyczne realizowane przez Miasto Kraków w 2006 r.

Programy	Przyznana kwota (zł)	Liczba osób objętych badaniem	Liczba udzielonych świadczeń ogółem
Program profilaktyki miażdżycy, cukrzycy typu 2 i nadciśnienia	707 142	13 944	23 126
Program wczesnego wykrywania raka piersi	279 780	5 587	5 587
Program wczesnego wykrywania raka szyjki macicy	231 609	7 367	7 367
Program profilaktyki raka jelita grubego	121 207	2 403	2 563
Program profilaktyki raka tarczycy	101 013	1 652	2 370
Program profilaktyk i przewlekłej obturacyjnej choroby płuc	161 600	3 911	3 911
Program profilaktyki wtórnego udaru mózgu	212 850	341	341
Program profilaktyki astmy i chorób alergicznych	150 000	2 641	3 135
Program profilaktyki próchnicy	90 905	3 024	3 024
Program profilaktyki wad postawy	90 900	1 471	2 367
Programy autorskie	125 000	2 822	2 822

Źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

● XI.1.5. PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień w Krakowie na rok 2006 określał lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Na realizację zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GPPiRPA) w roku 2006 wydatkowano kwotę 12 928 015 zł.

Tabela XI.8

Liczba pacjentów (z podziałem na płeć i wiek) uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz współuzależnionych, którzy podjęli terapię w specjalistycznych placówkach służby zdrowia w 2006 r.

Rodzaj uzależnienia	Płeć	Wiek pacjentów				Razem
		< 21	22-35	36-60	> 60	
Uzależnieni od alkoholu	K	9	168	499	31	707
	M	53	550	1 566	133	2 302
	K+M	62	718	2 065	164	3 009
Uzależnieni od narkotyków	K	26	17	9	3	55
	M	68	70	17	2	157
	K+M	94	87	26	5	212
Uzależnieni od alkoholu i narkotyków	K	12	10	10	0	32
	M	21	35	23	1	80
	K+M	34	45	33	1	112
Uzależnieni od nikotyny	K	0	2	6	1	9
	M	0	2	6	0	8
	K+M	0	4	12	1	17
Uzależnieni od gier hazardowych i Internetu	K	0	3	0	0	3
	M	13	11	15	1	40
	K+M	13	14	15	1	43
Uzależnieni z zaburzeniami psychoorganicznymi (podwójna diagnoza)	K	3	12	24	20	59
	M	11	26	121	78	236
	K+M	14	38	145	98	295
Współuzależnieni (członkowie rodzin osób uzależnionych)	K	203	176	639	97	1 115
	M	141	32	79	21	273
	K+M	344	208	718	118	1 388
DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików)	K	40	238	31	0	309
	M	18	72	3	1	94
	K+M	58	310	34	1	403
Ofiary przemocy domowej	K	1	82	182	18	283
	M	2	4	12	2	20
	K+M	3	86	194	20	303
Sprawcy przemocy domowej (program korekcyjno-terapeutyczny)	K	1	2	7	1	11
	M	0	13	61	6	80
	K+M	1	15	68	7	91
Pijący ryzykownie (ale jeszcze nie uzależnieni) w tym dzieci i młodzież	K	4	8	7	0	19
	M	13	23	39	0	75
	K+M	17	31	46	0	94
Uzależnieni wymagający innych świadczeń leczniczych (poza terapią)	K	1	11	69	16	97
	M	0	39	129	22	190
	K+M	1	50	198	38	287
Współuzależnieni wymagający innych świadczeń (poza terapią)	K	16	51	192	7	266
	M	1	0	5	0	6
	K+M	17	51	197	7	272
Razem	K	316	780	1 675	194	2 965
	M	341	877	2 076	267	3 561
	K+M	657	1 657	3 751	461	6 526

Źródło: Wydział Spraw Społecznych UMK

ZDROWIE I OPIEKA SPOŁECZNA

● XI.1.6. IZBA WYTRZEŻWIEŃ

W 2006 r. do Izby Wytrzeźwień w Krakowie doprowadzono ogółem 10 883 osoby (w tym: Policja 9 283, Straż Miejska 1 600). Izba Wytrzeźwień odnotowała 10 613 pobyków. Działalność Izby obejmuje działalność podstawową i działalność Punktu Konsultacyjnego. Koszty działalności ogółem wyniosły 2 204 872 zł, w tym dotacja 600 000 zł. Zatrudnienie wyniosło ogółem 33,47 etatów.

Koszty działalności podstawowej Izby wyniosły w 2006 r. 2 022 479 zł, w tym dotacja 400 000 zł. Zatrudnienie w działalności podstawowej wynosiło 29,2 etatów.

Tabela XI.9

● Izba Wytrzeźwień – informacje ogólne

	2005	2006
Ogółem doprowadzonych:	9 362	10 883
w tym:		
Przyjęcia	9 172	10 613
Odmowy przyjęć	198	270
Pobyty	9 172	10 613
w tym:		
Małoletni	75	99
Kobiety	622	811
Bezdomni	2 346	2 559
Przebywający 3 i więcej razy	3 505	4 073
Cudzoziemcy	56	83
Z gmin na podstawie umów	221	323
Struktura społeczno-zawodowa populacji osób przebywających w izbie według pobytów:		
Bezrobotni	6 682	7 707
Pracujący i rolnicy	989	1 232
Emeryci i renciści	1 188	1 263
Uczniowie i studenci	313	411
Przesłanki ustawy o wychowaniu w trzeźwości, które spowodowały doprowadzenie i przyjęcie do izby:		
Wywołanie zgorszenia w miejscu publicznym	3 170	3 309
Zagrożenie zdrowia lub życia własnego	5 292	6 161
Zagrożenie zdrowia lub życia osób trzecich	3 965	4 534
Sytuacje, z jakich najczęściej były doprowadzane osoby do izby:		
Leżący	4 452	5 155
Awantura domowa	2 501	2 863
Awantura w miejscu publicznym	1 380	1 712
Informacje w zakresie wysokości opłaty za pobyt oraz ściągłości:		
Średni koszt pobytu (zł)	242,60	207,75
Ściągłość należności	54%	54%

Źródło: Izba Wytrzeźwień

Ponadto w ramach Izby Wytrzeźwień działa Punkt Konsultacyjny. Koszty działalności Punktu wyniosły w 2006 r. 199 403 zł i w całości pokryte zostały ze środków budżetowych. Zatrudnienie w Punkcie Konsultacyjnym wynosiło 4,3 etatu.

Tabela XI.10

● Działalność Punktu Konsultacyjnego

	2005	2006
Informacje o szkodliwości nadużywania alkoholu	7 540	10 530
Informacje o placówkach i grupach wsparcia	9 172	10 156
Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia	2 555	3 323
Skierowania do placówek i grup samopomocowych	2 091	3 790
Informacje i porady dla osób bliskich	1 122	1 418
Informacje i porady telefoniczne	1 460	1 756
Informacje o pobytach w związku z prowadzonym postępowaniem o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	166	157
Informacje o pobytach osób małoletnich	95	198
Informacje dla gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	19	16
Spotkania grupy AA	50	51

Źródło: Izba Wytrzeźwień

Analiza tendencji dotyczących liczby pacjentów korzystających z usług placówek terapii uzależnień wskazuje na nie tyle na wzrost samej liczby osób uzależnionych i współuzależnionych, ale wzrost świadomości problemów alkoholowych wśród mieszkańców Krakowa i znajomości miejsc pomocy w tym obszarze. Tendencję taką potwierdzają również statystyki Punktu Konsultacyjnego przy Izbie Wytrzeźwień, można więc postawić wniosek, że lokalne działania informacyjno-edukacyjne podejmowane w ramach GPiRPA przynoszą widoczne i trwałe skutki społeczne.

● XI.2. Pomoc Społeczna

Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane są w oparciu o dwa programy:

- *Gminny i Powiatowy Program Pomocy Społecznej na lata 2004-2006,*
- *Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2004-2006.*

Głównym celem pomocy społecznej jest pomoc w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin, a także ich integracja ze środowiskiem.

Pracownicy socjalni MOPS w celu realizacji świadczeń (zasiłków stałych, celowych, okresowych, usług opiekuńczych i posiłków), dla osób i rodzin w środowisku lokalnym przeprowadzili 54 214 wywiadów środowiskowych. Wydano 117 952 decyzje administracyjne. Świadczeniami finansowymi w środowisku lokalnym objęto łącznie 23 413 osób z 17 360 rodzin, a pracą socjalną – 22 062 rodziny.

Tabela XI.11

● Wydatki systemu pomocy społecznej w latach 2005-2006

	2005	2006
	tys. zł	
Zadania realizowane przez system pomocy społecznej	161 772	191 817
w tym:		
Zadania realizowane przez MOPS	86 849	111 773
Zadania realizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej	74 923	80 043

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Tabela XI.12

● Przyczyny udzielania pomocy z funduszy pomocy społecznej w 2006 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2006				
	Liczba gospodarstw domowych	%	Łączna kwota udzielonej pomocy (zł)	%	Średnia wartość pomocy na gospodarstwo domowe
Ogółem	19 821	100	58 344 155	100	2 944
Sieroctwo	698	3,52	6 461 331	11,07	9 257
Bezdomność	1 204	6,07	3 397 758	5,82	2 822
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2 789	14,07	3 332 039	5,71	1 195
Bezrobocie	5 457	27,53	12 398 488	21,25	2 272
Upośledzenie fizyczne lub umysłowe	7 519	37,93	21 112 845	36,19	2 808
Długotrwała choroba	5 391	27,20	10 615 141	18,19	1 969
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	4 364	22,02	12 097 570	20,73	2 772
Rodziny niepełne	2 940	14,83	7 483 407	12,83	2 545
Wielodzietność	480	2,42	2 829 929	4,85	5 896
Alkoholizm	708	3,57	2 400 109	4,11	3 390
Narkomania	112	0,57	275 999	0,47	2 464
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	223	1,13	449 550	0,77	2 016
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0,00	0	0,00	0

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Udzielono wsparcia finansowego, realizowanego głównie w formie następujących świadczeń:

- W ramach programu Pomoc państwa w zakresie dożywiania w 2006 r. wydatkowano kwotę 14 293 441 zł.
- W ramach zadań własnych gminy:
 - zasiłki okresowe dla 8 858 osób na łączną kwotę 8 797 541 zł,
 - zasiłki celowe z przeznaczeniem na:
 - zakup odzieży, dla 1 239 osób, na łączną kwotę 198 094 zł,
 - zakup węgla, dla 1 477 osób, na łączną kwotę 476 324 zł,
 - zakup leków, dla 1 470 osób, na łączną kwotę 184 799 zł,
 - opłaty mieszkaniowe – za media, dla 2 383 osób, na łączną kwotę 497 964 zł,
 - opłaty czynszowe, dla 983 osób, na łączną kwotę 297 261 zł,
 - zasiłki celowe specjalne z przeznaczeniem na:
 - zakup węgla, dla 919 osób, na łączną kwotę 229 114 zł,
 - zakup leków, dla 1 277 osób, na łączną kwotę 197 458 zł,
 - opłaty mieszkaniowe – za media, dla 1 327 osób, na łączną kwotę 252 450 zł,
 - opłaty czynszowe, dla 938 osób, na łączną kwotę 309 095 zł
 - ochronę macierzyństwa i wielodzietności, dla 2 372 osób, na łączną kwotę 1 897 600 zł.
- W ramach zadań zleconych gminie:
 - zasiłki stałe dla 3 868 osób, na łączną kwotę 13 013 018 zł,
 - składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 3 356 osób, na łączną kwotę 1 071 629 zł.

Dla podniesienia efektywności pomocy środowiskowej w 2006 r. wdrożono nowe istotne przedsięwzięcia:

- Prace społecznie użyteczne organizowane w Krakowie przez MOPS, przy współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy. W 2006 r. prace społecznie użyteczne realizowano w 31 podmiotach: 23 jednostkach budżetowych oraz 8 organizacjach pozarządowych.
- Roboty publiczne, w ramach których zrealizowano dwie edycje Programu Reintegracji Społeczno-Zawodowej *Sprzątanie*; uczestniczyło w nim w sumie 30 osób.
- Projekt *Streetworking – skuteczny kontakt z klientem* – realizowany w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwoju Zasobów Ludzkich 2004-2006. Dofinansowanie projektu z Europejskiego Funduszu Społecznego opiewa na kwotę nieprzekraczającą 568 916 zł. Działania podejmowane w ramach projektu polegają na świadczeniu pracy socjalnej w przestrzeni publicznej.
- Projekt Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej *Cogito* – realizowany w ramach Inicjatywy Wspólnotowej UE EQUAL, w ramach którego objęto pomocą około 100 osób borykających się z problemami psychicznymi, a dodatkowo nie mających pracy. Dla osób tych przewidziano możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego, psychologicznego, zawodowego. Przygotowano także miejsca pracy dla 17 osób w ramach grupy remontowej oraz dla 3 osób w ramach Działu Poradnictwa MOPS. W latach 2006-2008 na realizację działań objętych projektem Gmina otrzyma kwotę 1 307 887 zł.
- Projekty socjalne, aktywizacja i organizowanie społeczności lokalnych. Do zadań pracownika socjalnego należy w szczególności świadczenie pracy socjalnej w celu pomocy osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do możliwie samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W ramach projektów socjalnych zorganizowano w 2006 roku około 50 przedsięwzięć, w których wzięło udział około 3 100 osób pozostających w kręgu zainteresowania MOPS.

Tabela XI.13

● **Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2005-2006**

Problem	2005	% wszystkich rodzin	dynamika 05/04	2006	% wszystkich rodzin	dynamika 06/05
Alkoholizm	661	3,66%	78,97%	708	3,57%	107,11%
Narkomania	150	0,83%	107,14%	112	0,57%	74,67%
Przestępczość	195	1,08%	110,80%	165	0,83%	84,62%
Bezdomność	1138	6,30%	137,44%	1204	6,07%	105,80%
Bezrobocie	4857	26,90%	87,53%	5457	27,53%	112,35%
Sieroctwo	694	3,84%	92,66%	698	3,52%	100,58%
Wielodzietność	762	4,22%	103,81%	480	2,42%	62,99%
Choroba psychiczna	1074	5,95%	103,07%	1390	7,01%	129,42%
Upośledzenie umysłowe	1009	5,59%	114,53%	1229	6,20%	121,80%
Upośledzenie fizyczne	5801	32,13%	102,45%	6399	32,28%	110,31%

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

● XI.2.1. ZAPEWNIENIE OPIEKI I WYCHOWANIA DZIECIOM CZĘŚCIOWO LUB CAŁKOWICIE POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW

Działania wobec dzieci mają szczególne znaczenie, ze względu na najbardziej efektywne możliwości nabycia przez nie umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie w oparciu o właściwe wartości i wzorce zachowań.

W związku z powyższym opieka zastępcza konsekwentnie organizowana jest w formach możliwie zbliżonych do rodzinnej. Na dzień 31 grudnia 2006 r. liczba miejsc w rodzinnych formach opieki wynosiła 136 (64 w placówkach rodzinnych, 72 w pogotowiach rodzinnych). Jednocześnie do 142 zwiększyła się liczba młodych ludzi mogących przygotowywać się do dorosłości w grupach usamodzielniających i grupach adaptacyjnych. W 2006 r. udzielono pomocy związanej z usamodzielnieniem dla 549 wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

- Działania o charakterze profilaktycznym. MOPS w 2006 r. zlecał 12 organizacjom pozarządowym prowadzenie 28 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, które zapewniły 1701 miejsc, w tym 7 nowych placówek dysponujących 155 miejscami. Ponadto funkcjonowały 2 publiczne placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego dysponujące łącznie 50 miejscami.
- Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym. W 2006 r. MOPS objął pomocą 670 rodzin zastępczych ustanowionych dla 809 dzieci. Sąd Rodzinny ustanowił w 2006 roku 99 nowych rodzin zastępczych dla 121 dzieci, 96 rodzin zastępczych zakończyło w 2006 r. swoje funkcjonowanie, w tym: 12 dzieci powróciło do rodziców biologicznych, 7 zostało umieszczonych w innych rodzinach zastępczych, a 77 wychowanków usamodzielniało się.
Szczególnym typem rodzin zastępczych są te, które wykonują zadania pogotowia rodzinnego. Jest to interwencyjna, krótkoterminowa (okres przebywania dziecka maksymalnie do 15 miesięcy) forma opieki nad dzieckiem, sprawowana przez odpowiednio przeszkolone zawodowe rodziny zastępcze w celu zapewnienia dziecku optymalnych warunków rozwoju. W roku 2006 działało łącznie 30 pogotowia rodzinnych dla 81 dzieci. W ciągu roku przebywało w nich 157 dzieci.
W 2006 roku funkcjonowały także 4 zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze (dla dzieci z problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji), zapewniały opiekę 5 dzieciom.
- Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze. MOPS zlecał 12 organizacjom pozarządowym prowadzenie i dotował 17 niepublicznych całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych zapewniających 315 miejsc oraz sprawował nadzór nad 8 publicznymi całodobowymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi zapewniającymi 293 miejsca. W 2006 r. MOPS wydał 461 skierowań do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – ośrodki adopcyjno-opiekuńcze. MOPS zlecał realizację zadań, dotował 3 ośrodki adopcyjno-opiekuńcze oraz sprawował nadzór nad 1 publicznym ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym. Z pomocy Ośrodków skorzystało: 1628 rodziców biologicznych, 780 rodziców zastępczych oraz kandydatów na rodziców zastępczych, 742 rodziców adopcyjnych oraz kandydatów na rodziców adopcyjnych.

● XI.2.2. PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE, RODZINNE I TERAPIA RODZIN

Poradnictwo specjalistyczne jest realizowane przez pracowników MOPS oraz na zlecenie Gminy przez organizacje pozarządowe. W 2006 r. poradnictwem specjalistycznym łącznie objęto 6 753 rodziny.

- Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin prowadzone były w trzech ośrodkach. Przeprowadzono w nich w 2006 roku 5 090 spotkań terapeutycznych i udzielono 2 074 porad specjalistycznych; skorzystało z ich usług 1 099 rodzin, ogółem pomocą ośrodków objęto 2 841 osób. W 120 przypadkach terapia zakończyła się trwałą poprawą funkcjonowania rodziny.
- Poradnictwo prawne i psychologiczne świadczone było w ramach programów: *Poradnictwa dla osób doświadczających przemocy w rodzinie* skierowanego w szczególności do ofiar przemocy domowej oraz programu *Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej*. W ramach działań udzielono 21 338 porad prawnych 3 105 psychologicznych dla 5 699 osób.
- Pomoc telefoniczna prowadzona jest w ramach Krakowskiego Telefonu Zaufania, który działa przez 7 dni w tygodniu. W roku 2006 udzielono 1 534 porad.

● XI.2.3. INTERWENCJA KRYZYSOWA

Zadanie interwencji kryzysowej realizowane jest poprzez dotowanie Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą oraz sprawowanie nadzoru nad Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej. W 2006 r. MOPS wydał 83 decyzje administracyjne w sprawie umieszczenia osób w Ośrodku dla Osób Dotkniętych Przemocą. Ośrodek Interwencji Kryzysowej objął interwencją 4 440 osób.

● XI.2.4. WSPARCIE OSÓB STARSZYCH

- Domy Pomocy Społecznej. W 2006 r. MOPS sprawował nadzór nad 15 domami pomocy społecznej, funkcjonującymi jako miejskie jednostki organizacyjne oraz, udzielając dotacji, zlecił organizacjom pozarządowym prowadzenie 4 domów pomocy społecznej. W 2006 r. w domach pomocy społecznej znalazło opiekę łącznie 2566 osób.
- Dzielne Ośrodki Wsparcia. Dzięki tej formie pomocy osoby starsze, niepełnosprawne i osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą zaspokoić bardzo ważną potrzebę kontaktu i integracji społecznej, bez ostatecznego zerwania więzi z rodziną i środowiskiem lokalnym.
- Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych. MOPS w 2006 r. sprawował nadzór nad jednym ośrodkiem wsparcia dla osób starszych, będącym miejską jednostką organizacyjną oraz udzielając dotacji zlecił organizacjom pozarządowym prowadzenie 2 niepublicznych ośrodków wsparcia dla osób starszych. Ze świadczeń ośrodków wsparcia dla osób starszych w roku 2006 średnio miesięcznie korzystało ponad 1000 osób.
- Środowiskowe domy samopomocy. W 2006 r. MOPS sprawował nadzór nad 1 środowiskowym domem samopomocy będącym miejską jednostką organizacyjną zapewniającym 54 miejsca oraz udzielając dotacji zlecił organizacjom pozarządowym prowadzenie 13 środowiskowych domów samopomocy zapewniających 312 miejsc.
- Mieszkania chronione. W Krakowie funkcjonuje już 5 mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym 1 mieszkanie, które zostało utworzone w 2006 r. Łącznie przebywają w nich równocześnie 24 osoby.
- Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze – oferują przedłużoną opiekę medyczną i pielęgnacyjną poza opieką szpitalną. Udzielane świadczenia mają charakter świadczeń zdrowotnych finansowanych z NFZ.

Tabela XI.14

● Ilość wydanych decyzji – skierowań do Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych w latach 2005-2006

Zakłady Opiekuńczo-Leczniczne	Ilość wydanych decyzji	
	2005	2006
ZOL	1 165	1 479
NZOL Czwórka	141	241
NZOL Zgromadzenie Sióstr Felicjanek	35	48
ZUMR Zarządu Okręgowego PCK	54	98
NZOL Viva-Med	126	126
NZOZ Serdeczna Troska	0	0
NZOL Szpital Kolejowy	37	0
Razem	1 558	1 992

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

● XI.2.5. POMOC OSOBOM BEZDOMNYM

Pracownicy socjalni MOPS, w celu rozeznania sytuacji osobistej i bytowej bezdomnych klientów przeprowadzili 1 845 wywiadów środowiskowych. Wydano 6 240 decyzji administracyjnych. Świadczeniami finansowymi objęto łącznie 1 240 osób bezdomnych, zaś pracą socjalną 356 osób. W 2006 r. głównym instrumentem wsparcia osób bezdomnych był, z uwagi na skalę jego realizacji, Rządowy Program *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*. W ramach programu pomoc otrzymało 436 osób bezdomnych, na łączną kwotę 125 303,40 zł, przy czym średnia wartość świadczenia (rocznie) wyniosła 287,39 zł. Jednocześnie w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób bezdomnych MOPS realizował również następujące świadczenia:

- W ramach zadań własnych gminy:
 - zasiłki okresowe (w części obligatoryjnej dotowane z budżetu państwa i w części dodatkowej finansowane przez gminę) dla 618 osób na łączną kwotę 501 897 zł,
 - zasiłki celowe, z przeznaczeniem na zakup odzieży, dla 172 osób, na łączną kwotę 17 169 zł,
 - zasiłki celowe, z przeznaczeniem na zakup węgla, dla 38 osób, na łączną kwotę 11 320 zł,
 - zasiłki celowe, z przeznaczeniem na zakup leków, dla 103 osób, na łączną kwotę 10 359 zł.
- W ramach zadań zleconych gminie:
 - zasiłki stałe dla 264 osób, na łączną kwotę 96 888 zł,
 - składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 264 osób, na łączną kwotę 8 356 zł.
- Zapewnienie schronienia poprzez zlecenie prowadzenia i nadzór nad prowadzeniem placówek czasowego pobytu bezdomnych, w szczególności:
 - Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13 c. W 2006 roku w placówce przebywały 52 kobiety i 26 dzieci.
 - Dom Matki i Dziecka przy ul. Żywieckiej 16. W roku 2006 zapewniono schronienie dla 37 matek i 53 dzieci.
 - Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19. W roku 2006 z pomocy Miejskiej Noclegowni skorzystało 532 osoby.

● XI.2.6. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Obok działań MOPS, zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej realizuje Wydział Świadczeń Socjalnych UMK, m.in. poprzez: wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń zdrowotnych finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia i szeroko pojętą opiekę nad osobami niepełnosprawnymi. Od 1 września 2006 r. Gmina przejęła realizację wszystkich zadań w zakresie świadczeń rodzinnych.

Tabela XI.15

● Wydatki na świadczenia rodzinne i dodatki w latach 2005-2006

Rodzaje świadczeń rodzinnych	Ilość wypłaconych świadczeń		Kwota wypłaconych świadczeń (zł)	
	2005	2006	2005	2006
Zasiłek rodzinny	380 942	428 081	16 999 595	21 435 612
Dodatki do zasiłku rodzinnego	232 407	166 747	41 801 301	26 832 006
w tym z powodu:				
urodzenia dziecka	1 984	2 542	992 000	2 521 500
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	33 621	28 988	13 592 834	11 329 175
samotnego wychowywania dziecka	130 923	26 610	22 617 957	4 161 011
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	24 510	25 963	1 637 500	1 837 260
rozpoczęcia roku szkolnego	22 300	25 969	2 007 000	2 582 400
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	824	1 205	41 760	68 160
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	18 245	56 399	912 250	3 332 500
Razem zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	613 349	594 828	58 800 896	48 267 618

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

Od 2004 r. sukcesywnie zwiększa się liczba świadczeniobiorców pobierających zarówno świadczenia rodzinne jak i zaliczkę alimentacyjną co powoduje rosnący koszt wypłacanych świadczeń.

Tabela XI.16

● Liczba świadczeniobiorców w zakresie świadczeń rodzinnych w latach 2005-2006

	2005	2006
Świadczeniobiorcy ogółem	34 475	43 942
w tym:		
pobierający świadczenia rodzinne	31 625	40 420
pobierający zaliczkę alimentacyjną	2 850	3 522

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

Tabela XI.17

● Wydatki na świadczenia rodzinne i zaliczkę alimentacyjną w latach 2005-2006

Rodzaj świadczenia	2005	2006
	zł	
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	58 800 896	48 267 618
Świadczenia pielęgnacyjne	3 005 800	2 913 022
Zasiłki pielęgnacyjne	8 028 144	15 391 161
Zaliczka alimentacyjna	3 933 987	12 796 483
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu państwa	0	7 331 000
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu gminy	0	5 346 000
Razem	73 768 827	92 045 284

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

W ramach zadania *Opieka nad repatriantami*, co roku Rada Miasta Krakowa podejmuje uchwały o zaproszeniu rodzin polskich z Kazachstanu oraz innych terenów byłego Związku Radzieckiego. Pomoc ta obejmuje: pokrycie kosztów związanych z osiedleniem się zaproszonych repatriantów na terenie Gminy, opłaty związane z tłumaczeniem obcych i uzyskaniem polskich dokumentów, opłaty skarbowe i urzędowe, uzyskanie i wyposażenie mieszkania, zabezpieczenie opieki medycznej do czasu ubezpieczenia itp.

W 2006 r. z tej formy pomocy skorzystały dwie rodziny; z budżetu Miasta wydano na ten cel 66 296 zł. Ponadto realizowane są zadania wynikające z ustawy o repatriacji, zgodnie z którą pomocą finansową mogą być objęci wszyscy repatrianci osiedleni na terenie Gminy (w tym także nie zaproszeni przez Radę Miasta Krakowa). Wydatki na te zadania refundowane są z budżetu państwa. W 2006 r. na zagospodarowanie i bieżące utrzymanie repatriantów oraz ich aktywizację zawodową wydano 132 337 zł.

● XI.2.7. POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

Działania Gminy Miejskiej Kraków na rzecz osób niepełnosprawnych podejmowane są w ramach Powiatowego Programu Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2004-2006. Na całokształt pracy składają się działania wielu jednostek podejmowane w obrębie priorytetów.

- Priorytet 1 – Sporządzenie diagnozy w zakresie niepełnosprawności w odniesieniu do społeczności lokalnej Gminy Miejskiej Kraków; W 2006 r. w Miejskiej Prezentacji Internetowej *Magiczny Kraków* powstał specjalny serwis *Bez barier* poświęcony w całości problematyce osób niepełnosprawnych. W ramach diagnozy powstała baza danych Zakładów Pracy Chronionej z całego województwa małopolskiego (144 zakłady). Prowadzono także bazy danych osób niepełnosprawnych ubiegających się lub korzystających z różnych form pomocy (10 000 pozycji).
- Priorytet 2 – Przeciwdziałanie marginalizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Zadanie to realizowane jest głównie przez Grodzki Urząd Pracy (GUP) i MOPS, ze środków budżetowych jak i z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz Funduszu Pracy. W ramach tych działań 531 osób niepełnosprawnych podjęło pracę, 6 osób niepełnosprawnych otrzymało pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej (170 000 zł), przeprowadzono szkolenia zawodowe i przekwalifikowanie zawodowe osób niepełnosprawnych dla 198 osób, przeprowadzono spotkania z młodzieżą z 6 szkół specjalnych oraz uczestnikami 13 warsztatów terapii zajęciowej. Ponadto w ramach programu *Niepełnosprawni w służbie publicznej*, w UMK stworzono 36 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

- **Priorytet 3 – Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.** W ramach tego zadania wykonano prace związane z dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych 24 budynków komunalnych, w których mieszczą się NZOZ na łączną kwotę 860 130 zł., zlikwidowano bariery w Szpitalach: im. Narutowicza i Jana Pawła II, Zakładzie Opieki Leczniczej, oraz Pogotowiu Ratunkowym na łączną kwotę 716 198 zł., dostosowano dla potrzeb osób niepełnosprawnych 15 szkół integracyjnych i specjalnych na kwotę 500 283 zł, zamontowano sygnalizatory dźwiękowe przy przejściach dla pieszych na kwotę 73 100 zł, zlikwidowano bariery w ciągach komunikacyjnych na kwotę 289 198 zł., zorganizowano liczne przedsięwzięcia integracyjne na łączną kwotę 105 507 zł. Na realizację zadań Gmina wykorzystwała 237 580 909 zł., w tym 118 046 081 zł na finansowanie szkół i placówek specjalnych oraz klas integracyjnych w szkołach ogólnodostępnych.

W ramach priorytetu 3 realizowano również zadania związane z edukacją osób niepełnosprawnych, kształtowania właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych, organizację imprez integracyjnych, realizowanie programów profilaktyki zdrowotnej, rehabilitacji społecznej – likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, dopłata do zaopatrzenia ortopedycznego i środków pomocniczych, dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, polityki mieszkaniowej i świadczeń społecznych. Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych zorganizował szereg imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Udział w tych imprezach wzięło ok. 10 000 osób związanych ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. Łączna kwota przeznaczona na ten cel to 242 876 zł.

MOPS zrealizował 111 umów, w ramach których środki PFRON przeznaczono na realizację 130 imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych. Udział w tych imprezach wzięło ponad 17 000 osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów. Łączna kwota dofinansowania ze środków PFRON wyniosła 494 777 zł.

- **Priorytet 4 – Zapewnienie właściwych warunków realizacji zadań pomocy osobom niepełnosprawnym.** W zakresie tego zadania organizuje się szkolenia dla organizacji pozarządowych, konferencje, sympozja, koordynuje współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz zleca im zadania gminne (polityka grantowa), jak również organizuje się szkolenia dla pracowników wydziałów i jednostek miejskich. Otwarcie przez UMK w 2006 r. Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych doprowadziło do zacieśnienia współpracy z organizacjami, które znalazły w Ośrodku zaplecze do realizacji zadań statutowych, a indywidualnym osobom niepełnosprawnym ułatwiło dostęp do informacji, podnoszenie poziomu wiedzy o przysługujących im prawach obywatelskich, a także przeciwdziałanie marginalizacji i izolacji społecznej tej grupy społecznej.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie realizował zadania zlecone przez administrację rządową do realizacji przez powiat i finansowane z dotacji celowej Wojewody Małopolskiego, w szczególności:

- wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności dla osób przed ukończeniem 16 roku życia,
- wydawanie orzeczeń stopniu niepełnosprawności dla osób po ukończeniu 16 roku życia,
- wydawanie legitymacji osoby niepełnosprawnej.

W latach 2004-2006 Zespół rozpatrzył łącznie 34 040 spraw. Tendencja wzrostowa wynika głównie ze zmian w przepisach m.in. ustawy o świadczeniach rodzinnych, i konieczności posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub niepełnosprawności w celu uzyskania wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego bądź innych świadczeń zgodnie z powołaną wyżej ustawą.

W Gminie Miejskiej Kraków zdecydowanie dominują orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności ustalonej przez Zespół były:

- schorzenia narządu ruchu,
- choroby psychiczne,
- choroby układu oddechowego i krążenia,
- choroby neurologiczne (z wyłączeniem epilepsji).

Ponieważ niepełnosprawność dotyczy ok. 25 % krakowskiej populacji, Gmina dąży do zaspokojenia potrzeb fizycznych, psychicznych, społecznych osób niepełnosprawnych, tak aby stworzyć im możliwość integracji z pozostałymi mieszkańcami. Uwzględniając sytuację demograficzną, zdrowotną i ekonomiczną osób niepełnosprawnych, uchwałą Rady Miasta Krakowa przyznano uprawnienia osobom niepełnosprawnym (w tym dzieci) o bezpłatnych przejazdach środkami komunikacji miejskiej – w 2006 r. przyznano 2 872 legitymacje uprawniające do takich przejazdów.

Dofinansowana jest też, świadczona na podstawie umowy z partnerem prywatnym, specjalistyczna komunikacja dla osób niepełnosprawnych, w 2006 r. dofinansowano ją na kwotę 44 824 zł.

● XI.2.8. POZOSTAŁE ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

W ramach zadań zleconych Gmina przyznaje uprawnienia do świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych dla osób nieubezpieczonych. Liczba osób korzystających z tych świadczeń systematycznie wzrasta. Dotyczy to w szczególności osób bezdomnych, a sporadycznie osób trwale pozostających bez pracy i nie zarejestrowanych w Grodzkim Urzędzie Pracy. W 2006 r. wydano w powyższym zakresie 620 decyzji.

Zdrowie i opieka społeczna/ Tendencje

- wzrost liczby świadczeniobiorców, a tym samym wydatków na świadczenia społeczne
- wzrost liczby osób ubiegających się o miejsce w zakładach opiekuńczo-leczniczych, który świadczy zarówno o starzeniu się społeczeństwa, a także o zapotrzebowaniu społecznym na tego typu placówki
- konsekwentna realizacja przekształceń w systemie opieki nad dziećmi – z domów dziecka w formy rodzinne, zwiększanie udziału form rodzinnej opieki zastępczej
- utrzymanie i rozbudowa sieci świetlic (placówek wsparcia dziennego) dla dzieci i młodzieży w miejscu ich zamieszkania; oferują one wsparcie rodziny w pełnieniu jej funkcji opiekuńczych i wychowawczych
- rozwój nowoczesnych form pomocy społecznej m.in. poradnictwa rodzinnego i terapii rodziny, reintegracji zawodowej i społecznej osób podlegających wykluczeniu
- rozwój form pracy socjalnej, zwiększanie udziału pracy socjalnej na ulicy na rzecz osób bezdomnych oraz młodzieży i dzieci, dla których „ulica” stanowi centrum życiowe
- rozwój form pomocy dla osób starszych, sprzyjających utrzymaniu przez Seniorów sprawności fizycznej i psychicznej, na poziomie zapewniającym ich możliwie pełne funkcjonowanie społeczne
- rozwijanie form pomocy dla chorujących psychicznie, adekwatnych do ich sytuacji i możliwości funkcjonowania we wszystkich aspektach życia
- wzrost liczby osób posiadających uprawnienia wynikające z otrzymanych orzeczeń o niepełnosprawności
- wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które w pełni uczestniczą w życiu społecznym i zawodowym miasta